

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedy senátu JUDr. Slavomíra Nováka a soudkyně Mgr. Jany Jurečkové a Mgr. Andrey Veselé ve věci

žalobce D. K., nar. X, st. přísl. Ukrajina,
bytem X

proti
žalovanému **Ministerstvo vnitra – OAMP,**
Poštovní schránka 21/OAM, 170 34 Praha 7

o žalobě na ochranu před nezákonným zásahem,

takto:

- I. Zásah žalovaného spočívající v tom, že dne 10. 2. 2025 vrátil žalobci jeho žádost o dočasnou ochranu, zaevidovanou pod č. j. OAM-0482083/DO-2025, jako nepřijatelnou, **byl nezákonný.**
- II. Žalovanému **se přikazuje** obnovit stav před vrácením žádosti žalobce o dočasnou ochranu, zaevidované pod č. j. OAM-0482083/DO-2025, a tuto žádost přijmout.
- III. Návrh na vydání předběžného opatření se zamítá.

Shodu s prvopisem potvrzuje J. V.

IV. Žalobci se nepřiznává náhrada nákladů řízení.

Odůvodnění:

I.

Základ sporu

1. Žalobce jako státní občan Ukrajiny po vypuknutí války dne 30. 3. 2024 vycestoval z Ukrajiny na území Evropské unie. Žalobce přicestoval do České republiky, kde dne 10. 2. 2025 podal žádost o udělení dočasné ochrany, která mu byla zamítnuta jako nepřijatelná.
2. Žalobce se domnívá, že neudělení dočasné ochrany je v rozporu se směrnicí a jejím prováděcím předpisem. Domáhá se proto, aby soud konstatoval nezákonnost zásahu spočívajícího v nepřijetí její žádosti a zároveň navrhuje, aby soud uložil žalovanému obnovit stav před zamítnutím žádosti o dočasnou ochranu.
3. Současně v podané žalobě navrhl, aby soud vydal předběžné opatření, kterým uloží žalovanému a Policii ČR, odboru cizinecké policie, povinnost strpět pobyt žalobce na území České republiky po dobu soudního řízení před Městským soudem v Praze ve věci podané žaloby.

II.

Obsah žaloby a vyjádření žalovaného

4. V podané žalobě žalobce uvedl, že nezákonný zásah správního orgánu spočívající v posouzení jeho žádosti o dočasnou ochranu jako nepřijatelnou nelze akceptovat. Žalovaný vycházel ze zjištění, že žalobce získal dočasnou ochranu v jiném členském státě EU, konkrétně v Nizozemsku. Tato skutečnost není pravdivá. Žalobce uprchl do České republiky, jelikož zde žijí jeho bratr a sestra. Od vypuknutí válečného konfliktu vycestoval z Ukrajiny poprvé, do té doby setrval na Ukrajině. V cestovním dokladu má razítko o přechodu hranic pouze z 21. 9. 2024. Současný cestovní doklad je první, žalobci byl vydán v roce 2023, do České republiky žalobce cestoval přes Polsko, ve kterém však žádost o udělení dočasné ochrany nepodal, o dočasnou ochranu nežádal ani v žádném jiném státě Evropské unie. Žalobce se domnívá, že při podávání žádostí o udělení dočasné ochrany jinou ochranou nedisponoval, pokud bylo zjištěno, že žalobci měla být v roce 2022 udělena dočasná ochrana v Nizozemsku, toto žalobce popírá, v Nizozemsku nikdy nebyl. Neměl důvod tam žádat o dočasnou ochranu, neboť jeho sourozenci žijí v České republice a rodiče pobývají stále na Ukrajině.
5. Žalobce s odkazem na dosavadní rozhodovací praxi správních soudů a též stanovisko Veřejného ochránce práv namítl, že v jeho případě nelze aplikovat princip stanovený § 5 odst. 2 zákona č. 65/2022 Sb., o některých opatřeních v souvislosti s ozbrojeným konfliktem na území Ukrajiny vyvolaných invazí vojsk Ruské federace (dále jen „Lex Ukrajina“), podle kterého je soudní přezkum vyloučen. Má za to, že vrácení žádosti o poskytnutí dočasné ochrany jako nepřijatelné soudnímu přezkumu podléhá – a to s ohledem na čl. 29 směrnice Rady 2001/55/ES (dále také jen „směrnice“), neboť tímto postupem by byl z poskytnutí dočasné ochrany vyloučen.
6. Žalobce má za to, že § 5 odst. 1 písm. c) a d) lex Ukrajina, podle kterého je žádost nepřijatelná, pokud je podána cizincem, který o dočasnou nebo mezinárodní ochranu

Shodu s prvopisem potvrzuje J. V.

požádal v jiném členském státě Evropské unie nebo mu tato byla v jiném členském státě udělena v rozporu se zněním čl. 28 směrnice, odporuje samotné podstatě registrace osob za účelem dočasné ochrany, které musely opustit zemi původu. Žalobce dále podává výklad čl. 28 směrnice v souvislosti se zněním bodu 15 a 16 preambule prováděcího rozhodnutí Rady a dospívá k závěru, že osoba, na níž se úprava vztahuje, má právo zvolit si členský stát, ve kterém chce požívat práv spojený s dočasnou ochranou. Aktuální judikatura správních soudů tento závěr potvrzuje.

7. Žalobce nakonec podal návrh na vydání předběžného opatření s tím, že jako osoba bez vízové povinnosti se může na území České republiky nacházet nejvýše 90 dnů v rámci 180 dnů; hrozí mu, že se bude nacházet na území České republiky bez pobytového oprávnění, neboť dobu bezvízového styku brzy vyčerpá. Vycestovat do země původu nemůže, dle platných právních předpisů není možné požádat o žádný pobytový status. V současné době mu nenáleží žádné právo pobývat na území České republiky. Pokud by návrhu nebylo vyhověno, žalobci bude hrozit zahájení řízení o správním vyhoštění a následné uložení správního vyhoštění a zákaz vstupu. V tom žalobce spatřuje vážnou újmu.
8. K podané žalobě žalobce předložil žádost o poskytnutí dočasné ochrany podané dne 10. 2. 2025, č. 0482083/DO-2025.
9. Žalovaný ve vyjádření k podané žalobě a v jeho doplnění navrhl, aby soud žalobu zamítl. Žalovaný poukázal na rozsudek Soudního dvora EU ze dne 27.2.2025 sp. zn. C-753/23, jehož podrobný výklad podal a uvedl, že závěry rozsudku nelze použít na případ žalobce, tedy na situaci, na níž dopadá ustanovení § 5 odst. 1 písm. d) lex Ukrajina. V případě předloženém Soudnímu dvoru EU se jednalo o cizinku, která v České republice požádala o udělení dočasné ochrany (tj. o vydání povolení k pobytu podle čl. 8 odst. 1 směrnice 2001/55/ES) poté, co předtím stejnou žádost podala ve Spolkové republice Německo. Řízení o její žádosti ve Spolkové republice Německo však v té době stále probíhalo. Tedy Spolková republika Německo v době, kdy cizinka požádala o dočasnou v České republice, ještě o její žádosti nerozhodla. Jak žalovaný uvedl, Soudní dvůr EU v odůvodnění zmiňovaného rozsudku výslovně neuvádí, co by se mělo stát v případě, že členský stát zjistí, že žadatel získal povolení k pobytu podle článku 8 odstavec 1 v jiném členském státě. To podle žalovaného vyplývá z předchozího odstavce odůvodnění rozsudku soudního dvora. V odstavci 29 odůvodnění totiž Soudní dvůr EU uvádí, že nelze odmítnout žádost o vydání povolení k pobytu podle článku 8 odst. 1 jako nepřijatelnou v případě, že probíhá řízení o předchozí žádosti o toto povolení v jiném členském státě. Současně však dodává, že tento druhý členský stát musí zkoumat důvodnost žádosti, která mu byla předložena. Tedy členský stát musí zkoumat, zda žadatel spadá do některé z kategorií uvedených článku 2 prováděcího rozhodnutí Rady č. 2022/382 a zda mu jiný členský stát nevydal povolení k pobytu podle článku 8 odst. 1 směrnice 2001/55/ES. Pokud tedy členský stát posuzující žádost zjistí, že žadatel nespadá do žádné z kategorií uvedených v čl. 2, není žádost důvodná a nelze mu povolení k pobytu podle čl. 8 odst. 1 směrnice 2001/55/ES vydat. Logicky stejně by měl postupovat členský stát i v případě, že již jiný členský stát vydal žadateli povolení k pobytu podle článku 8 odst. 1 směrnice 2001/55/ES. Taková žádost tedy za použití stejné logiky není důvodná, protože žadatel již je držitelem povolení k pobytu za účelem dočasné ochrany. Jeho žádost o vydání povolení k pobytu z titulu dočasné ochrany by měla být vyhodnocena negativně, tedy toto povolení k pobytu by mu vydáno v dalším členském státě být nemělo.
10. Žádné z ustanovení směrnice 2001/55/ES nezakotvuje právo volného pohybu držitelů oprávnění k pobytu za účelem dočasné ochrany, resp. jejich právo na přesun do jiného

Shodu s prvopisem potvrzuje J. V.

členského státu. Úmyslem evropského zákonodárce nebylo dát osobám požívajícím dočasné ochrany (tj. držitelům oprávnění k pobytu povolení k pobytu podle článku 8 směrnice 2001/55/ES) možnost opakovaně toto pobytové oprávnění získávat v různých členských státech. Důkazem je také samotný článek 11 směrnice 2001/55/ES. Tento se sice členské státy zavázaly neaplikovat v praxi, nicméně opět jeho existence by postrádala smyslu v případě, že by přímo ze směrnice plynulo osobě požívající dočasné ochrany právo získat stejné pobytové oprávnění ještě v jiném členském státě.

11. K osobě samotného žalobce žalovaný konkrétně uvedl, že jeho žádost o dočasnou ochranu byla vyhodnocena jako nepřijatelná, neboť žalobce figuruje v platformě pro výměnu informací o držitelích dočasné ochrany mezi členskými státy jako držitel dočasné ochrany v Nizozemském království.

III.

Posouzení žaloby

12. Městský soud v Praze ověřil, že žaloba byla podána včas, osobou k tomu oprávněnou, po vyčerpání řádných opravných prostředků a splňuje všechny formální náležitosti na ni kladené. Soud přezkoumal žalobou napadené rozhodnutí i řízení, které mu předcházelo, v rozsahu žalobních bodů, kterými je vázán (§ 75 odst. 1 a 2 s. ř. s.), přitom vycházel ze skutkového a právního stavu v době vydání rozhodnutí. Jiné vady, k nimž by byl povinen přihlédnout z moci úřední, soud neshledal a dospěl k závěru, že žaloba je důvodná.
13. Městský soud vyšel z tvrzení žalobce a jím předložené žádosti.
14. Žalovaný zaslal soudu správní spis, v němž je založena žádost osoby: D. K., narozen X, kdy tato osoba byla v Nizozemském království registrována pod číslem X, (NL X). Soud ověřil, že žalobce předložil k žádosti ukrajinský pas číslo X vydaný 28.8.2023. Podle identifikační karty žadatel předložil v Nizozemí jiný dokument jiného čísla s datem vydání 3.8. 2022. Číslo, pod níž je tato žádost evidovaná, je však OAM-0182083/DO-2025, respektive tímto číslem (spisovou značkou) je označen správní spis, avšak číslo jednací podané žádosti je i ve správním spise 0482083/DO-2025.
15. Z důvodů dále uvedených se soud pravdivostí žalobních tvrzení dále nezabýval a ani nepřistoupil k vyjasnění rozporných čísel žádosti.
16. Podle § 5 odst. 1 písm. c) a d) lex Ukrajina, *žádost o udělení dočasné ochrany je nepřijatelná, jestliže*
je podána cizincem, který o dočasnou nebo mezinárodní ochranu požádal v jiném členském státě Evropské unie,
je podána cizincem, kterému byla udělena dočasná nebo mezinárodní ochrana v jiném členském státě Evropské unie.
17. Výklad sporného zákonného ustanovení byl předmětem rozsáhlé (a nejednotné) judikatury správních soudů – ostatně účastníci ve svých podáních na rozličná rozhodnutí soudů odkazují.
18. Aktuálně Nejvyšší správní soud zaujal již ve věci jednoznačné stanovisko. Městský soud odkazuje na argumentaci plynoucí z recentních rozsudků Nejvyššího správního soudu ze dne 3. 4. 2025 ve věcech sp. zn. 1 Azs 174/2024 a sp. zn. 1 Azs 336/2024.

Shodu s prvopisem potvrzuje J. V.

19. Podle čl. 28 odst. 1 směrnice č. 2001/55/ES členské státy mohou vyloučit osobu z poskytnutí dočasné ochrany, pokud
- (a) existují závažné důvody se domnívat, že
 - i) tato osoba spáchala zločin proti míru, válečný zločin nebo zločin proti lidskosti, jak je definují mezinárodní dokumenty vypracované za účelem přijetí předpisů týkajících se těchto zločinů
 - ii) tato osoba spáchala vážný nepolitický zločin mimo území hostitelského členského státu předtím, než ji tento stát přijal na své území jako osobu požívající dočasné ochrany;
 - iii) tato osoba je vinna činy proti cílům a zásadám Spojených národů; anebo
 - (b) existuje důvodné podezření, že by tato osoba mohla ohrozit bezpečnost hostitelského členského státu nebo že vzhledem ke skutečnosti, že byla na základě pravomocného rozsudku odsouzena za mimořádně závažný trestný čin, představuje nebezpečí pro společnost hostitelského členského státu.
20. Ze shora odkazovaných rozsudků Nejvyššího správního soudu vyplývá, že zákon č. 65/2022 Sb. je v těchto ustanoveních o nepřijatelnosti žádosti v rozporu s unijním právem. Český zákonodárce totiž v tomto zákoně vytvořil nové důvody pro nepřijatelnost žádosti nad rámec směrnice č. 2001/55/ES. Úprava ve směrnici je projevem tzv. minimální harmonizace a členské státy nemohou svou národní úpravou snížit takto nastavenou úroveň ochrany, mohou ji pouze zvýšit. Výčet důvodů uvedených v čl. 28 směrnice č. 2001/55/ES, pro které je možno vyloučit osobu z poskytnutí dočasné ochrany, je taxativní.
21. Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 3. 4. 2025 výslovně uvádí: „*institut nepřijatelnosti podle § 5 odst. 1 zákona č. 65/2022 Sb. se nevztahuje k udělení dočasné ochrany jako takové. [Dočasná ochrana je totiž udělována hromadně již na unijní úrovni, a to pro celou skupinu osob definovanou vždy v prováděcím rozhodnutí Rady přijatém na základě čl. 5 směrnice o dočasné ochraně. Takovým prováděcím rozhodnutím je ve vztahu ke státním příslušníkům Ukrajiny rozhodnutí Rady č. 2022/382. Osoby spadající do některé z kategorií vymezených v článku 2 tohoto prováděcího rozhodnutí tudíž mají přiznané právo na dočasnou ochranu na celém území Unie, a to právě již samotným prováděcím rozhodnutím Rady. Členské státy těmto osobám pouze poskytují dílčí práva plynoucí z dočasné ochrany podle kapitoly III směrnice o dočasné ochraně, jako je oprávnění k pobytu (článek 8) a s ním dále spojená práva na zaměstnání (článek 12), přiměřené ubytování a zdravotní péči (článek 13) nebo přístup do vzdělávacího systému hostitelského členského státu čl. 14)*
22. Udělení „dočasné ochrany“ ve smyslu zákona č. 65/2022 Sb. tak ve skutečnosti znamená poskytnutí dílčích práv osobám požívajícím dočasné ochrany podle rozhodnutí Rady č. 2022/382, nikoli udělení, resp. přiznání dočasné ochrany jako takové. „Dočasná ochrana“ ve smyslu českých právních předpisů je tedy pouze jakousi legislativní zkratkou pro oprávnění k pobytu na území České republiky (jak je i zřejmé z § 2 zákona č. 65/2022 Sb. a § 2 zákona č. 221/2003 Sb., o dočasné ochraně cizinců), tj. pobytové oprávnění, které jsou členské státy včetně České republiky povinny držitelům dočasné ochrany vystavit a poskytnout jim v souladu s čl. 8 odst. 1 směrnice o dočasné ochraně.
23. Již z uvedeného přitom plyne, že členské státy mají pouze omezenou možnost odeprýt práva plynoucí z dočasné ochrany osobám, které ji v Unii požívají na základě rozhodnutí Rady č. 2022/382. Podle článku 8 směrnice jsou totiž povinny přijmout opatření nezbytná k zajištění pobytu osobám požívajícím dočasné ochrany, a to na celé období trvání ochrany. Za tím účelem jim musí vydat potřebné dokumenty nebo jiné rovnocenné doklady. Jakékoli případné omezení v

poskytnutí těchto práv tudíž musí být v souladu se směrnicí o dočasné ochraně a prováděcím rozhodnutím, a to pochopitelně i v případech unijním právem výslovně neupravených. Systémově se totiž jedná o vnitrostátní realizaci nároků či oprávnění přímo plynoucích z unijního práva“.

24. Důvodem nepřijatelnosti žádosti žalobce proto nemohlo být to, že o dočasnou ochranu (možná) požádal, resp. ji dříve získal v jiném členském státě. Výklad § 5 odst. 1 písm. c) a d) lex Ukrajina zastávaný žalovaným je v rozporu se Směrnicí č. 2001/55/ES a nelze jej aplikovat; zákonnost postupu veřejné správy nemůže být totiž hodnocena jen prizmatem národního práva. Referenční rámec soudního přezkumu je širší, zahrnuje i normy unijní, stejně jako normy mezinárodního práva. Žalovaný je proto povinen žádost žalobce přijmout.
25. Jelikož soud žalobě v plném rozsahu vyhověl, stal se návrh na vydání předběžného opatření bezpředmětným a jako takový jej soud zamítl.

IV.

Závěr a rozhodnutí o nákladech řízení

26. Zásah žalovaného spočívající ve vrácení žádosti žalobce pro nepřijatelnost byl nezákonný (§ 87 odst. 2 s. ř. s.). Jelikož následky tohoto nezákonného zásahu stále trvají, přikázal soud žalovanému, aby obnovil stav před zásahem. Žalovaný je vázán právním závěrem soudu, tedy že žádost z jím specifikovaného důvodu nemůže považovat za nepřijatelnou, jelikož dočasná ochrana dříve udělená jiným státem nepřijatelnost nynější žádosti nezakládá.
27. Žalobce měl ve věci plný úspěch, proto mu podle § 60 odst. 1 s. ř. s. náleží právo na náhradu nákladů, které v řízení před soudem účelně vynaložil. Vzhledem k tomu, že žalobce je osvobozen od povinnosti zaplatit soudní poplatek a v řízení mu jiné náklady nevznikly (soudu vznik dalších nákladů žádným způsobem nedoložil), soud mu žádnou náhradu nákladů řízení nepřiznal. Žalovanému pak jako neúspěšnému účastníku právo na náhradu nákladů řízení nenáleží.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Praha 16. dubna 2025

JUDr. Slavomír Novák v.r.
předseda senátu

Shodu s prvopisem potvrzuje J. V.